СХВАЛЕНО

на засіданні педагогічної ради
серпень 2026 року

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказ від 31.08.2026 року № 162
Директор

Олександр МИШКОВЕЦЬ

Положення

про запобігання та протидію насильству, булінгу (цькуванню) та жорстокому поводженню з дітьми

комунального закладу загальної середньої освіти «Луцький ліцей № 4 імені Модеста Левицького Луцької міської ради»

1. Загальні положення

1.1. Це Положення визначає основні напрями, принципи та механізм організації роботи у КЗЗСО «Луцький ліцей № 4 імені Модеста Левицького Луцької міської ради» щодо запобігання та протидії насильству та жорстокому поводженню з дітьми.

1.2. Положення розроблено відповідно до:

- Конституції України;
- Конвенції ООН про права дитини;
- Закону України «Про освіту»;
- Закону України «Про охорону дитинства»;
- Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству»;
- Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків»;
- Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)»;
- постанови Кабінету Міністрів України від 19.11.2025 № 1513 «Про затвердження Порядку реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми»;
- постанови Кабінету Міністрів України від 04.06.2025 № 658 «Про затвердження Типової програми унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми»;
- наказу Міністерства освіти і науки України від 28.12.2019 № 1646 «Деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти»;
- інших нормативно-правових актів України у сфері захисту прав та законних інтересів дітей.

1.3. Це Положення є локальним нормативним документом закладу освіти та є обов'язковим для виконання всіма працівниками закладу освіти.

1.4. Дія Положення поширюється на випадки насильства та/або жорстокого поводження з дітьми, які сталися:

- у приміщеннях закладу освіти;
- на території закладу освіти;
- під час освітнього процесу;
- під час заходів, організатором або співорганізатором яких є заклад освіти;
- під час інших заходів, пов'язаних з діяльністю закладу освіти.

1.5. Положення спрямоване на:

- створення безпечного освітнього середовища;
- запобігання всім формам насильства та жорстокого поводження з дітьми;
- своєчасне виявлення ознак насильства;
- забезпечення невідкладного реагування;
- захист прав та найкращих інтересів дитини;
- надання постраждалим дітям необхідної допомоги та підтримки;
- усунення причин і умов, що сприяють насильству;
- запобігання повторним випадкам насильства.

2. Основні терміни

- 2.1. У цьому Положенні терміни вживаються у значеннях, визначених законодавством України.
- 2.2. **Насильство** — дії або бездіяльність, що завдають або можуть завдати шкоди фізичному чи психічному здоров'ю, розвитку, честі, гідності або іншим правам та законним інтересам дитини.
- 2.3. **Жорстоке поводження з дитиною** — будь-які форми фізичного, психологічного, сексуального чи іншого впливу або бездіяльності, що завдають шкоди дитині чи створюють загрозу її життю, здоров'ю або розвитку.
- 2.4. **Фізичне насильство** — дії, що спричиняють або можуть спричинити фізичну шкоду дитині.
- 2.5. **Психологічне насильство** — дії або бездіяльність, спрямовані на приниження, залякування, контроль, переслідування, образу, погрози або інше завдання психологічної шкоди дитині.
- 2.6. **Сексуальне насильство** — будь-які дії сексуального характеру щодо дитини або із залученням дитини, вчинені всупереч її волі або без урахування її віку та рівня розвитку.
- 2.7. **Економічне насильство** — дії або бездіяльність, спрямовані на позбавлення дитини доступу до майна, коштів чи інших ресурсів, необхідних для її нормального розвитку та забезпечення потреб.
- 2.8. **Булінг (цькування)** — систематичне насильство, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, щодо малолітньої чи неповнолітньої особи або інших учасників освітнього процесу.
- 2.9. **Постраждала дитина** — дитина, якій заподіяно шкоду внаслідок насильства та/або жорстокого поводження або щодо якої існує відповідна загроза.
- 2.10. **Кривдник** — особа, яка вчинила насильство та/або жорстоке поводження з дитиною.

- 2.11. **Свідок** — особа, якій відомо або яка безпосередньо спостерігала випадок насильства та/або жорстокого поводження з дитиною.

3. Основні принципи роботи

3.1. Робота закладу освіти щодо запобігання та протидії насильству здійснюється на засадах:

- законності;
- верховенства права;
- забезпечення найкращих інтересів дитини;
- поваги до прав і свобод людини;
- недопущення дискримінації;
- неупередженості;
- конфіденційності;
- захисту персональних даних;
- невідкладного реагування;
- комплексного підходу;
- нетерпимості до будь-яких проявів насильства;
- забезпечення права дитини бути вислуханою;
- недопущення повторної травматизації дитини.

3.2. Під час реагування на випадок насильства пріоритетом є **безпека та найкращі інтереси дитини**.

3.3. Дитина не може бути покарана, принижена або піддана будь-якому негативному впливу через повідомлення про насильство.

4. Система запобігання насильству та жорстокому поводженню

4.1. Заклад освіти забезпечує системну профілактичну роботу, яка включає:

- інформування дітей про їхні права;
- формування навичок безпечної поведінки;
- навчання ненасильницькому спілкуванню;

- формування культури взаємоповаги;
- профілактику булінгу (цькування);
- виявлення факторів ризику;
- психологічну підтримку дітей;

- роботу з батьками/законними представниками;
- підвищення компетентності працівників закладу освіти.

4.2. Профілактичні заходи включають:

- тематичні заняття;
- тренінги;
- бесіди;
- інформаційні кампанії;
- консультації;
- батьківські зустрічі;
- інші заходи відповідно до плану роботи закладу освіти.

4.3. Під час організації профілактичної роботи враховуються вік, потреби та особливості дітей.

5. Виявлення та повідомлення про можливі випадки насильства

5.1. Працівник закладу освіти, який виявив ознаки насильства або жорстокого поводження з дитиною, зобов'язаний:

- вжити невідкладних заходів для припинення насильства;
- забезпечити безпеку дитини;
- за потреби надати домедичну допомогу;
- за необхідності викликати бригаду екстреної медичної допомоги;
- невідкладно повідомити керівника закладу освіти;
- невідкладно звернутися до органу Національної поліції у передбачених законодавством випадках;
- повідомити батьків або інших законних представників дитини, крім випадків, коли вони є кривдниками дитини.

5.2. Повідомлення про можливі випадки насильства можуть подаватися:

- усно;
- письмово;
- електронною поштою;
- телефоном;
- через скриньку для повідомлень;
- іншим доступним способом.

5.3. Заклад освіти забезпечує можливість подання повідомлення безпосередньо керівнику або визначеній відповідальній особі.

5.4. Повідомлення може бути подано анонімно, якщо це допускається законодавством.

5.5. Усі отримані повідомлення підлягають реєстрації у встановленому закладом порядку.

6. Відповідальна особа

6.1. Керівник закладу освіти визначає наказом відповідальну особу за приймання та реєстрацію повідомлень про можливі випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми.

6.2. Відповідальна особа:

- приймає повідомлення;
- забезпечує їх реєстрацію;
- невідкладно інформує керівника;
- забезпечує конфіденційність отриманої інформації;
- не проводить самостійного розслідування замість уповноважених органів;
- взаємодіє з керівником та іншими визначеними законодавством суб'єктами реагування.

6.3. Відповідальна особа не має права розголошувати інформацію про дитину та обставини випадку особам, які не мають законних підстав для її отримання.

7. Дії керівника закладу освіти

7.1. Керівник закладу освіти розглядає усні та письмові заяви, скарги та повідомлення про можливі випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми **протягом однієї доби з дня їх надходження**.

7.2. У разі виявлення ознак насильства та/або жорстокого поводження з дитиною керівник:

- невідкладно вживає заходів для забезпечення безпеки дитини;
- забезпечує припинення насильства;
- у разі необхідності організовує надання медичної допомоги;
- повідомляє батьків або законних представників дитини, крім випадків, коли вони є кривдниками;
- повідомляє уповноважений підрозділ Національної поліції;
- повідомляє службу у справах дітей;
- одночасно інформує інші органи відповідно до вимог законодавства.

7.3. Таке повідомлення здійснюється **невідкладно, у строк, що не перевищує трьох годин** з моменту виявлення ознак насильства та/або жорстокого поводження.

7.4. Керівник скликає засідання комісії з розгляду випадків насильства або жорстокого поводження з дітьми **не пізніше ніж протягом трьох робочих днів** з дня отримання повідомлення у випадках, визначених законодавством.

7.5. Якщо повідомлення стосується керівника закладу освіти, працівники, батьки, законні представники або свідки повідомляють засновника або відповідний орган управління, якому підпорядковується заклад освіти.

8. Комісія з розгляду випадків насильства або жорстокого поводження

8.1. У закладі освіти створюється комісія з розгляду випадків насильства та жорстокого поводження з дітьми.

8.2. Склад комісії формується та затверджується керівником закладу освіти **за погодженням зі службою у справах дітей за місцем розташування закладу освіти**.

8.3. До складу комісії можуть входити:

- керівник закладу освіти або уповноважена ним особа;
- педагогічні працівники;
- практичний психолог;
- соціальний педагог;
- представники служби у справах дітей;
- інші фахівці відповідно до законодавства.

8.4. Основними завданнями комісії є:

- запобігання випадкам насильства;
- з'ясування причин та умов, які призвели до випадку;
- визначення потреб постраждалої дитини;
- визначення необхідних заходів для усунення причин насильства;
- організація надання необхідної допомоги;
- моніторинг ефективності вжитих заходів.

8.5. Комісія діє відповідно до законодавства та Порядку реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми.

8.6. Засідання комісії можуть проводитися очно, дистанційно або у змішаному форматі.

8.7. Під час роботи комісія забезпечує:

- конфіденційність;
- неупередженість;
- повагу до дитини;
- недопущення повторної травматизації;
- право дитини бути вислуханою з урахуванням її віку та рівня розвитку.

8.8. Члени комісії зобов'язані не розголошувати інформацію, отриману під час роботи комісії.

9. Заходи щодо постраждалої дитини

9.1. Постраждалій дитині забезпечується необхідна психологічна, соціально-педагогічна, медична та інша допомога відповідно до її потреб.

9.2. Працівники закладу освіти не допускають звинувачення або приниження дитини у зв'язку з тим, що вона повідомила про насильство.

9.3. За необхідності заклад освіти сприяє отриманню дитиною відповідних соціальних, психологічних, медичних та інших послуг.

9.4. Заходи допомоги визначаються з урахуванням найкращих інтересів дитини.

10. Заходи щодо осіб, які вчинили насильство

10.1. До осіб, які вчинили насильство та/або жорстоке поводження з дитиною, застосовуються заходи, передбачені законодавством.

10.2. Заклад освіти сприяє проходженню відповідних програм особами, які вчинили насильство, стали свідками або постраждали від насильства, якщо це передбачено законодавством та рекомендаціями відповідних органів.

10.3. Застосування заходів виховного впливу не замінює передбачених законом заходів адміністративної, цивільної чи кримінальної відповідальності.

11. Особливості реагування на булінг (цькування)

11.1. Заклад освіти забезпечує запобігання та протидію булінгу (цькуванню) відповідно до Закону України «Про освіту» та Порядку реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти.

11.2. Повідомлення про можливий випадок булінгу приймається та реєструється відповідно до встановленого порядку.

11.3. У випадку, коли повідомлення про булінг містить ознаки насильства або жорстокого поводження з дитиною, заклад освіти забезпечує реагування також відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 19.11.2025 № 1513.

11.4. Під час реагування на булінг забезпечується:

- захист постраждалої дитини;
- недопущення повторного цькування;
- психологічна підтримка;
- робота з усіма сторонами конфлікту;
- залучення батьків/законних представників;
- взаємодія з відповідними службами та органами.

11.5. Комісія закладу освіти діє в межах повноважень, визначених законодавством.

12. Робота з працівниками закладу освіти

12.1. Керівник закладу освіти забезпечує інформування працівників про:

- права дітей;
- види та форми насильства;
- ознаки насильства;
- порядок реагування;
- порядок повідомлення компетентних органів;
- способи надання дитині необхідної допомоги;
- заходи щодо запобігання насильству.

12.2. Працівники закладу освіти проходять навчання та підвищують компетентність щодо запобігання і протидії насильству відповідно до законодавства.

12.3. Новоприйняті працівники ознайомлюються з цим Положенням під підпис.

13. Робота з батьками та законними представниками

13.1. Заклад освіти інформує батьків/законних представників про:

- права дитини;
- ознаки насильства;
- порядок повідомлення про можливі випадки;
- способи отримання допомоги;
- заходи профілактики булінгу та насильства.

13.2. Батьки/законні представники залучаються до профілактичної роботи та заходів підтримки дитини.

13.3. Інформування батьків про випадок насильства здійснюється з урахуванням безпеки та найкращих інтересів дитини.

14. Конфіденційність та захист персональних даних

14.1. Інформація про дитину, яка постраждала від насильства, особу, яка вчинила насильство, та обставини випадку є конфіденційною.

14.2. Працівники закладу освіти не мають права розголошувати інформацію про випадок насильства особам, які не мають відповідних повноважень.

14.3. Обробка персональних даних здійснюється відповідно до законодавства України.

14.4. Під час оприлюднення інформації про роботу закладу освіти не допускається розкриття персональних даних дітей та іншої інформації, яка може призвести до їх ідентифікації, якщо інше не передбачено законодавством.

15. Інформування та оприлюднення

15.1. На вебсайті закладу освіти та/або інформаційних стендах розміщується інформація про:

- це Положення;
- відповідальну особу;
- способи подання повідомлень;
- контактні дані служб, до яких можна звернутися по допомогу;
- порядок дій у разі виявлення насильства;
- склад комісії з розгляду випадків насильства та/або жорстокого поводження.

15.2. Інформація має бути доступною та зрозумілою для дітей, батьків та працівників закладу освіти.

16. Моніторинг та контроль

16.1. Керівник закладу освіти здійснює контроль за виконанням цього Положення.

16.2. Комісія здійснює моніторинг ефективності соціальних, психологічних, педагогічних та інших заходів, визначених за результатами розгляду випадку.

16.3. У разі недостатньої ефективності заходів вони переглядаються та коригуються.

16.4. Результати профілактичної роботи враховуються під час планування роботи закладу освіти на наступний навчальний рік.

17. Прикінцеві положення

17.1. Це Положення затверджується наказом керівника закладу освіти.

17.2. Положення набирає чинності з дня його затвердження, якщо інше не визначено наказом керівника.

17.3. Зміни та доповнення до Положення вносяться у порядку, встановленому для його затвердження.

17.4. У разі зміни законодавства окремі положення цього документа застосовуються в частині, що не суперечить чинному законодавству, до внесення відповідних змін.